

ПРОЕКТНА ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНЯ

Головна вимога, яка в сучасному суспільстві ставиться до фахівця будь-якої галузі людської діяльності – це вміння мислити творчо, ініціативно, самостійно діяти у нестандартних ситуаціях. Саме тому нова парадигма освіти передбачає активне впровадження інноваційних педагогічних технологій, в основу яких покладено особистісно орієнтований підхід, формування у школярів творчої активності, самостійності та забезпечення одночасного їх розвитку, навчання і виховання.

До таких педагогічних інновацій відноситься і проектна технологія. Технологія проектування передбачає розв'язання учнем або групою учнів якої-небудь проблеми, яка передбачає, з одного боку, використання різноманітних методів, засобів навчання, а з другого – інтегрування знань, умінь з різних галузей науки, техніки, творчості.

Цінність проектування полягає в тому, що саме ця діяльність привчає до самостійної, практичної, планової і систематичної роботи, виховує прагнення до створення нового або існуючого, але вдосконаленого виробу, формує уявлення про перспективи його застосування; розвиває морально-трудова якість, загально-цінні мотиви вибору професії і працелюбність. При цьому необхідно пам'ятати, що потрібно особливу увагу приділяти тому, щоб у майбутнього фахівця не згасав інтерес до цього процесу, слідкувати, щоб вони доводили свої наміри, особливо в праці, до кінця.

Проектна технологія передбачає використання педагогом сукупності дослідницьких, пошукових, творчих за своєю суттю методів, прийомів, засобів.

Суть проектної технології – стимулювати інтерес учнівської молоді до певних проблем, що передбачають володіння визначеною сумою знань, показати їх практичне застосування, розв'язання однієї або цілої низки проблем у процесі предметно-перетворювальної діяльності.

Предметно-перетворююча діяльність у процесі проектування спрямована на безпосереднє засвоєння інформації з найрізноманітніших джерел. Причому процес самостійного пізнання інформації ніколи не зводиться до її пасивного поглинання і механічного відтворення, оскільки самостійне пізнання – це активне перетворення отримуваної інформації, включення її в наявну систему знань.

Під час організації цього процесу пізнавальна діяльність об'єднує всю зону інтересів учнів, яка і реалізується насамперед в процесі залучення до засобів масової комунікації (періодичні видання, телебачення, публічні лекції, виставки тощо). Діяльність на цьому етапі найменше цілеспрямована, не має чітких організаційних рамок, у ній завжди присутній елемент випадковості. Тут процес пізнання більш вільний і цілеспрямований.

Як відомо, основою самостійної роботи виступає самостійне

пізнання, в процесі якого учень вирішує свої освітні задачі, що найбільш повно реалізують його особистісні потреби.

Самостійну діяльність учнів у процесі навчання вважав «єдино міцною підставою всякого плідного навчання» К. Ушинський. Він зауважував, що навчальний процес необхідно організувати так, «щоб діти, по можливості, трудилися самостійно, а вчитель керував цією самостійною працею і давав для неї матеріал» [3].

«Самостійність, – за визначенням В. О. Тюріної, – це готовність, тобто здатність і прагнення, учня розв'язати своїми силами на основі вольового зусилля практичне завдання, яке для нього є в якійсь мірі новим або проблемним» [2].

Г. Терещук у цілеспрямованій самостійній діяльності учнів під час трудового навчання виділяє п'ять підсистем дій: репродуктивно-розпізнавальну; репродуктивно-відтворюючу; репродуктивно-прогностичну; евристично-прогностичну; креативно-прогностичну. Складність підсистем дій зростає в порядку їх перерахування. Перелічені п'ять підсистем дій утворюють цілісну систему самостійної діяльності школярів на уроках трудового навчання і включають до свого складу 25 видів дій. За допомогою індивідуального добору видів дій здійснюється регулювання суб'єктивної складності самостійної роботи учнів [1]. Види дій можна прогнозувати у темах проєктів, а отже і регулювати рівень самостійності учнів при виконанні проєкту на уроках трудового навчання.

Таким чином, під самоосвітою учня ми розуміємо керовану самим учнем систематичну пізнавальну діяльність, спрямовану на досягнення мети вдосконалення його освіти.

Самоосвітня діяльність при цьому включає постановку цілей, відбір засобів, спрямованих на вирішення освітніх завдань, і сам процес їх розв'язання. За такого розуміння самоосвіти учнів воно відділяється від будь-якої іншої додаткової, випадкової, несистематичної пізнавальної діяльності.

Розв'язання питання виховання самоосвітньої діяльності учня – складна багатоаспектна проблема. Прояв та виховання самостійності під час виконання різноманітних творчих проєктів та оволодіння різними способами предметно-перетворювальної діяльності на уроках трудового навчання знаходить свій подальший розвиток в усіх інших сферах життєдіяльності особистості, сприяє цілісній підготовці учнів до самостійного життя, їхньому професійному становленню.

Список використаних джерел

1. Терещук Г. Загальні дидактичні основи індивідуального підходу до учнів // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1997. – № 4. – С. 28–33.
 2. Тюріна В. О. Формування пізнавальної самостійності учнів загальноосвітньої школи: монографія. – К., 1994. – 58 с.
- Ушинский К. Д. О пользе педагогической литературы / Избранные педагогические сочинения. – М., 1968. – С. 233–250.